

ETNOGRAFSKI MUZEJ SPLIT

Iza Vestibula 4

21000 Split

Klasa: 612-05/25-01/90

Urbroj: 2181-113-25-8

Split, 28. travnja 2025.

Temeljem čl. 15. st. 2. Zakona o muzejima (NN 61/18, NN 98/19, NN 114/22, NN 36/24) i čl. 3. Statutarne odluke o izmjenama i dopunama Statuta Etnografskog muzeja Splitu donesene 30. listopada 2024. godine, a u skladu sa Smjernicama za digitalizaciju kulturne baštine, ravnateljica Etnografskog muzeja Split donosi

PLAN DIGITALIZACIJE MUZEJSKE GRAĐE I MUZEJSKE DOKUMENTACIJE ETNOGRAFSKOG MUZEJA SPLIT ZA RAZDOBLJE 2025. – 2030.

1. UVOD

Digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe provodi se radi zaštite izvornika, povećanja dostupnosti i mogućnosti korištenja građe, radi stvaranja nove ponude i usluga korisnicima ili radi upotpunjavanja fonda.

Digitalizacija kulturne baštine u Hrvatskoj započela je 90-ih godina 20. stoljeća. Glavna obilježja digitalizacije ovoga razdoblja su: fragmentiranost projekata, skromna količina digitalizirane građe, nedostatak strategije, poučavanja i jasnog financijskog okvira provedbe projekata digitalizacije. Zbog toga su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv i Muzejski dokumentacijski centar 2006. godine pokrenuli izradu *Nacionalnog programa digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe* koji je predstavljao temelj digitalizacijskih projekata arhiva, knjižnica i muzeja.

Početkom 2007. godine Ministarstvo kulture i medija RH i tri krovne ustanove potpisali su Sporazum o suradnji na provedbi Nacionalnog projekta *Hrvatska kulturna baština* u razdoblju od

2007. do 2009. godine. Cilj ovoga projekta bio je stvoriti i učiniti dostupnim digitalne zbirke arhivske, knjižnične i muzejske građe, koje su prepoznatljivog ili nacionalno značajnog sadržaja te radom na projektu ojačati organizacijsku sposobnost uključenih ustanova. U Hrvatskoj tada nisu postojale standardizirane smjernice oko digitalizacije i upravljanja digitalnih zbirki, radi čega je radnim grupama povjerena zadaća njihove izrade.

Za vrijeme trajanja projekta *Hrvatska kulturna baština* Ministarstvo kulture je financijski podržalo 79 projekata digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe, neovisno iz koje ustanove su dolazili predloženi projekti. Projekt Muzeja *Digitalizacija fotografija i negativa Etnografskog muzeja Split* koji je predložen u rujnu 2008. godine, također je podržan od strane Ministarstva kulture RH. Projekt je prijavljen s namjerom digitalizacije najvrjednije fototečne građe koja se čuva u ovoj ustanovi, čija je provedba planirana kroz tri faze. U prvoj fazi Projekta digitalizirano je oko 1500 fotografija / negativa splitskog fotografa Dragutina Karla Stühlera, a u drugoj oko 1000 fotografija / negativa ostalih splitskih majstora fotografije i drugih arhivskih fotografija, snimljenih do kraja prve polovice 20. stoljeća. Prva faza je započela 2009. godine, a dovršena je 2010. Druga faza je realizirana tijekom 2011. godine.

U trećoj fazi, koja nije realizirana, predvidjeli smo digitalizaciju negativa koji dokumentiraju povijest Muzeja (ravnatelje, djelatnike, prostore) i različite aktivnosti: terenska istraživanja, otkupe predmeta za zbirke, izložbenu djelatnost, zaštitu predmeta, pedagošku djelatnost, izdavaštvo, važnije samostalne ili suradničke projekte, događanja i sl.

Pojavom i širenjem *web-a*, rasla je i potreba za većom vidljivošću kulturne baštine. Ove okolnosti su označile prekretnicu i postale glavnim pokretačem projekata digitalizacije. Digitalizacija građe postala je imperativ u baštinskim ustanovama, a kao glavni cilj postavlja se njezino javno objavljivanje i dostupnost na mreži.

Digitalizacija predstavlja vrlo složen i osjetljiv proces u kojem se dokumentacijska građa / gradivo koje prenosimo u digitalni oblik ili pak izvorna građa / gradivo koju izravno snimamo digitalnim fotoaparatom izlažu opasnosti od oštećenja pri rukovanju. Sve to zahtijeva znatne vremenske i ljudske resurse. Zato se preporuča da ovaj prvi, za građu / gradivo najosjetljiviji dio digitalizacije, odnosno postupak skeniranja ili snimanja, ne bude usmjeren samo prema jednoj specifičnoj primjeni ili uskim ciljevima nekog projekta, nego je potrebno rezultate pohraniti na dovoljno kvalitetan način kako bi se izbjeglo ponavljanje čitavog postupka.

Ako svemu pridodamo i potrebu osiguranja značajnih financijskih sredstva (za nabavu opreme za digitalizaciju ili korištenje usluga vanjskih suradnika), razlozi za pomno promišljanje i izradu plana digitalizacije građe, čine se više nego opravdani.

2. STANJE DIGITALIZIRANOSTI MUZEJSKIH ZBIRKI I FONDOVA MUZEJSKE DOKUMENTACIJE EMS

2.1. MUZEJSKE ZBIRKE

Predmeti Muzeja raspoređeni su u 22 zbirke koje ukupno broje 20325 predmeta. Stanje digitaliziranosti svake muzejske zbirke prikazat će se brojem tj. postotkom u odnosu na ukupan broj predmeta koji pojedina zbirka broji.

Zbirke su grupirane prema voditeljima kojima su dodijeljene:

dr. sc. Vedrana Premuž Đipalo, muzejska savjetnica

- 1. Likovna zbirka:** digitalizirano 516 od 980 predmeta (52,65 %)
- 2. Zbirka kućnog inventara:** digitalizirano 200 od 1535 predmeta (13 %)
- 3. Zbirka glazbala:** digitalizirano 272 od 272 predmeta (100 %)

dr. sc. Silvio Braica, muzejski savjetnik

- 4. Zbirka oružja:** digitalizirano 514 od 584 predmeta (88 %)
- 5. Zbirka europskih i vaneuropskih predmeta:** digitalizirano 74 od 108 predmeta (31,5 %)
- 6. Zbirka tepiha:** potrebno je digitalizirati 50 predmeta (100 %)
- 7. Zbirka muzeografskih predmeta:** potrebno je digitalizirati 59 predmeta (100 %)
- 8. Zbirka običaja:** potrebno je digitalizirati 172 predmeta (100 %)

Sanja Ivančić, muzejska savjetnica

- 9. Zbirka jadranskih nošnji:** digitalizirano 282 od 1652 predmeta (18,56 %)
- 10. Zbirka čipki:** digitalizirano 10 od 365 predmeta (zanemariv postotak)
- 11. Zbirka posoblja:** digitalizirano 10 od 262 predmeta (zanemariv postotak)
- 12. Zbirka srebrnog nakita:** digitalizirano 10 od 3227 predmeta (zanemariv postotak)
- 13. Zbirka zlatnog nakita:** digitalizirano 10 od 532 predmeta (zanemariv postotak)

Ida Jakšić, muzejska savjetnica

- 14. Zbirka nošnji dalmatinskoga zaleđa:** digitalizirano 191 od 4322 predmeta (4,42 %)
- 15. Zbirka uzoraka vezova:** digitalizirano 366 od 1509 predmeta (24,3 %)

Maja Alujević, muzejska savjetnica

16. Zbirka nošnji Slavonije i Baranje: digitalizirano 88 od 293 predmeta (20 %)

17. Zbirka nošnji središnje Hrvatske: digitalizirano 75 od 254 predmeta (30 %)

18. Zbirka nošnji Kosova i Makedonije: digitalizirano 95 od 1282 predmeta (10 %)

Ivana Vuković, muzejska savjetnica

19. Zbirka rekonstruiranih nošnja: digitalizirano 13 od 439 predmeta (3 %)

20. Zbirka tekstila iz Bosne i Hercegovine: digitalizirano 17 od 483 predmeta (3,5 %)

21. Zbirka tradicijskog gospodarstva: digitalizirano 114 od 521 predmeta (22 %)

22. Zbirka tradicijskog rukotvorstva: digitalizirano 64 od 1303 predmeta (5 %)

2.2. FONDOVI MUZEJSKE DOKUMENTACIJE

Iva Meštrović, knjižničarska savjetnica / dokumentaristica

Fototeka

Negativi/analogna fotografija: digitalizirano 5500 od ukupno 16300
negativa/fotografija (33,74 %)

Inventarne knjige negativa i arhivskih fotografija:

- negativ A (do 8344), 3 knjige

- negativ B (do 3890), 2 knjige

Dijateka: potrebno je digitalizirati 2500 dijapozitiva (0 %)

- inventarna knjiga dijapozitiva (do 2435)

Stručni arhiv: potrebno je digitalizirati 1000 jedinica građe (0 %)

- knjiga Inventar rukopisne arhive (Stručni arhiv EMS), 1 knjiga

Fonoteka: potrebno je digitalizirati 18 jedinica (audio kazeta) (0 %)

Filmoteka / Videoteka: potrebno je digitalizirati 58 jedinica (filmske i video trake) (0 %)

Hemeroteka: potrebno je digitalizirati oko 1000 novinskih članaka (0 %)

3. CILJEVI DIGITALIZACIJE MUZEJSKIH ZBIRKI I FONDOVA MUZEJSKE DOKUMENTACIJE EMS

1. zaštita muzejske građe i muzejske dokumentacije koja se čuva u EMS-u
2. povećanje dostupnosti digitaliziranih sadržaja

4. OČEKIVANI REZULTATI PROJEKATA DIGITALIZACIJE

1. povećanje broja jedinica digitalizirane građe
2. veća dostupnost i korištenje digitalizirane građe u ustanovi za različite skupine korisnika (matično osoblje, uža stručna i šira javnost) za potrebe stručne obrade, izlaganja i objavljivanja i sl.
3. javna vidljivost i dostupnost muzejske građe i dokumentacije objavom u mrežnom katalogu zbirki i fondova
4. rast broja objavljenih elektroničkih publikacija i virtualnih izložbi
5. ponuda boljeg iskustva posjetiteljima mrežnih stranica Muzeja (ponudom dodatnih sadržaja i usluga)
6. popularizacija vrijednih zbirki i fondova Muzeja u zemlji i inozemstvu
7. bolja komunikacija i suradnja Muzeja u zajednici – participativna kultura komuniciranja
8. razvoj muzejske djelatnosti u suvremenom IT okruženju

PLAN DIGITALIZACIJE MUZEJSKIH ZBIRKI I FONDOVA 2025. – 2030.

ZBIRKA/ FOND	PRIORITETNO PODRUČJE	CILJEVI	AKTIVNOSTI	ODGOVORNA OSOBA	IZVRŠITELJ	ROK IZVRŠENJA	NAPOMENA
Zbirka kućnog inventara	Predmeti predviđeni za stalni postav (novi)	- digitalizirati oko 150 predmeta (10 % zbirke)	- suradnja s vanjskim suradnikom/suradnicima na fotografiranju i naznačavanju inv. broja snimljenog predmeta - povezivanje svake snimke s inv. brojem predmeta	Vedrana Premuž Đipalo	vanjski suradnik	2025. – 2026.	735 predmeta preostaje za sljedeće petogodišnje razdoblje
	Nastavak digitalizacije preostalih predmeta iz Zbirke	- digitalizirati oko 150 predmeta (10 % zbirke)				2027. – 2030.	
Likovna zbirka	Razglednice	- digitalizirati 107 predmeta	Isto	Vedrana Premuž Đipalo	vanjski suradnik	2025. – 2030.	88 predmeta preostaje za sljedeće petogodišnje razdoblje
	Slike	- digitalizirati 100 predmeta					
Zbirka oružja	Obrada i fotografiranje preostalih 70 predmeta u Zbirci	- digitalizacija cijele Zbirke	- snimanje u ustaljenom ritmu i na ustaljeni način, iz više kutova.	Silvio Braica	vanjski suradnik	2027.	
Zbirka tepiha	Cijela zbirka (50 predmeta)	- digitalno obraditi (snimiti) sve tepihe u Zbirci, u cilju lakšeg pregleda velikih predmeta	- snimiti s veće visine svaki tepih u cijelosti te ujedno snimiti ¼ tepiha	Silvio Braica	vanjski suradnik	2027.	

Zbirka jadranskih nošnji	Predmeti predviđeni za stalni postav (novi)	- digitalizirati 60-ak predmeta				2026.	
	Prioritet bi bili predmeti izrađeni od vlakana životinjskog porijekla (vuna, svila, kostrijet) koji su više položne propadanju, odnosno oni koji su primljeni u lošem stanju (inv. br. V/8655 i V/8658, svilena žalobna vjenčаница s oglasljem s otoka Krka; 630:SLT; 798/1 i 2 vjenčаница Split; 630:SLT;8230, vjenčаница iz Splita iz prve pol.20. st. te V/8724 raritetna starija crvenkapa od čohe s otoka Hvara)	- digitalizirati 10-ak predmeta	- suradnja s vanjskim suradnikom/suradnicima na fotografiranju i naznačavanju inv. broja snimljenog predmeta - povezivanje svake snimke s inv. brojem predmeta	Sanja Ivančić	vanjski suradnik	2027.	Za naglasiti je da bi za ove izuzetno raritetne predmeta Zbirke nakon fotografiranja u zatečenom stanju, svakako trebalo osigurati kvalitetnu konzervatorsku obradu i stručnu restauraciju (za koju je naša tekstilna radionica nema adekvatne alate i opremu).
	Slijedom i sustavno trebalo bi snimati originale, sačuvane komplete iz manjih sredina primorske Dalmacije (npr. Primošten, Vinišće, Konavle... i dr.) od sjevera prema jugu	- digitalizirati 20-ak kompleta (uključujući sve sastavne dijelove)				2027. – 2030.	
Zbirka čipki	Prioritet su stariji sakralni predmeti iz 19. st.	- digitalizirati 12 predmeta	Isto	Sanja Ivančić	vanjski suradnik	2027.	

Zbirka srebrnog nakita	Metalni nakit malo je podložan propadanju, pa se na listi prioriteta nalazi iza tekstilnih predmeta. Srebrni nakit (3227 kom.) ima prioritet pri fotografiranju (digitalizaciji) jer osim identifikacijskih fotografija za M++ program, neznatan broj predmeta je kvalitetno digitaliziran.	- digitalizirati 1000 predmeta (oko 30%)	Isto	Sanja Ivančić	vanjski suradnik	2026. – 2030.	Prije fotografiranja srebrnog nakita svakako ga bi ga trebalo očistiti jer, ovisno o udjelu drugih metala u njegovom sastavu, podložan je crnjenju pa ne samo da izgleda zapušteno, nego i ne atraktivno i ne popularno za javnost. Među srebrnim nakitom je podosta i onih pozlaćenih kojima treba vratiti sjaj i ugled.
Zbirka zlatnog nakita	Zlatni nakit (536 kom.) najmanje je podložan propadanju. Isto kao i srebrni nakit nije dovoljno dobro zabilježen novom tehnologijom digitalne fotografije	- digitalizirati 150 predmeta (oko 30%)	Isto	Sanja Ivančić	vanjski suradnik	2028. – 2030.	
Zbirka uzoraka vezova	Predmeti iz Zbirke koji će se uvrstiti u izložbu <i>Nije zlato sve što sjja</i> (rujan 2025.) Nastavak digitalizacije preostalih predmeta iz Zbirke	- digitalizirati 10-ak predmeta - digitalizacija preostalih 113 predmeta	Suradnja s vanjskim suradnikom/suradnicima na fotografiranju i naznačavanju inventarnog broja snimljenog predmeta. Povezivanje svake snimke s inv. brojem predmeta od presudne je važnosti.	Ida Jakšić	vanjski suradnik	2025. 2026. – 2030.	Radi se o plošnim predmetima, koji nisu zahtjevni za snimanje te se može relativno brzo provesti.

Zbirka nošnji dalmatinskog zaleđa	Tekstilni muzejski predmeti ukrašeni srmom (metalnim nitima) koji će se uvrstiti u izložbu <i>Nije zlato sve što sja</i> (rujan 2025.)	Za potrebe izložbe potrebno je digitalizirati samo manji broj predmeta ove zbirke (20-30), ali i predmete iz drugih zbirki Muzeja (oko 100 predmeta)	Isto	Ida Jakšić	vanjski suradnik	2025.	Izložba <i>Nije zlato sve što sja</i> pretpostavlja digitalizaciju predmeta iz drugih zbirki: Jadranske nošnje, Kosovo i Makedonija, Slavonija i Baranja, BiH tekstil, Zlatni nakit, Srebrni nakit, Oružje - u prosjeku <u>između 10 i 15 predmeta iz svake</u> Prije izlaganja na stalnom postavu, predmete obavezno uredno digitalizirati.
	Predmeti predviđeni za izlaganje u okviru stalnog postava (50-ak predmeta)	50-ak predmeta				2026.	
	S obzirom na opseg Zbirke i vrstu smještaja (uglavnom prema lokalitetu), digitalizacija će se vršiti redom polica po polica, kutija po kutija, ormar po ormar. Započeti s predmetima smještenima u čuvaonici na adresi Iza Vestibula, a zatim onih onih na adresi Iza Lože.	Dosad je digitalizirano manje od 5 % Zbirke (191 od 4322 predmeta). Cilj je digitalizirati <u>svake godine daljnjih 5 %.</u>				2027. – 2030.	
Zbirka nošnji Slavonije i Baranje	Potencijalne izložbe	- digitalizirati 70 predmeta	Isto	Maja Alujević	vanjski suradnik	2027. – 2030.	Snimanje narodnih nošnji iz Zbirke, tehnički je zahtjevno zbog njihove izražene trodimenzionalnosti i voluminoznosti. Slojevite, bogato nabrane suknje, osjetljive svilene tkanine te dekorativni elementi zahtijevaju pažljivo rukovanje, adekvatan prostor i opremu kako bi se vjerno prenijela njihova slojevitost.

Zbirka nošnji središnje Hrvatske	Isto	- digitalizirati 40 predmeta	Isto	Maja Alujević	vanjski suradnik	2027.	Isto
Zbirka nošnji Makedonije i Kosova	Isto	- digitalizirati 50 predmeta	Isto	Maja Alujević	vanjski suradnik	2027.	Isto
Zbirka tradicijskog gospodarstva	Predviđeno je izlaganje 110 predmeta ove Zbirke u novom stalnom postavu u pripremi. - digitalizacija preostalih 311 predmeta Zbirke	- digitalizirati 96 predmeta	Isto	Ivana Vuković	vanjski suradnik	2026. 2027.- 2030.	Radi se o izrazito raznolikim neplošnim predmetima, neki od kojih su i gabaritni (zahtjevni za snimanje, ali i za pripremu za snimanje).
Zbirka tradicijskog rukotvorstva	Predviđeno je izlaganje 127 predmeta ove Zbirke u novom stalnom postavu u pripremi. - digitalizacija preostalih 1122 predmeta	- digitalizirati 127 predmeta - 5% godišnje	Isto	Ivana Vuković	vanjski suradnik	2026. 2026. – 2030.	Predmeti od drva, metala, kombinacije drva i metala, pruća, gline, kože.

Fond Fototeka	Digitalizacija negativa (nastavak digitalizacije terenskih snimaka)	- digitalizirati oko 1000 negativa	suradnja s honorarnim fotografom	Iva Meštrović	djelatnik ustanove/ vanjski suradnik	2026. – 2030.	
Stručni arhiv	Nastavak digitalizacije terenskih zapisa	- digitalizirati oko 3000 stranica građe		Iva Meštrović	djelatnik ustanove/ vanjski suradnik	2026. – 2030.	

Pripremila:

Iva Meštrović

knjižničarska savjetnica

Ravnateljica:

dr. sc. Vedrana Premuž Đipalo